

از لابلای یادداشت ها و نیشته های روزمره ام

فاکتورها، عوامل و پس منظر وضعیت منحصر بفرد در کشور تداوم تشنج و حفظ ناآرامی ها شکل گیری های نظامی

اصل دفاع از کشور بمتابه عمده ترین رسالت
دلایل وابستگی های سیاسی و اجتماعی
ارجحیت منافع ملی و همگانی
تکوین وقایع

افغانستان عصر کنونی به هیچوجه فاقد اهمیت جئو استراتیژیک و جئوپولیتیک محسوب نمی گردد، به دلیل موجودیت ذخایر سرشار مواد معدنی و منابع وسیعی که دول کشورهای همجوار افغانستان در امر دسترسی به آن بمنظور رشد و انکشاف اقتصادی و اجتماعی خویش علاقمند می باشند، کشور ما از جایگاه بلندی در این منطقه جهان برخوردار می باشد.

سرزمین میهن محبوب ما افغانستان را بگونه عمده، سیستم پیچیده ای از کوهها تشکیل می دهد. بنابراین، باموجودیت اراضی کوهستانی، بسیاری از مردمان و باشندگان کشور ما بگونه ناخواسته از هم مجزا گردیده اند که مطابق آن با داشتن زبان، فرهنگ و آهنگ رشد اجتماعی- اقتصادی متفاوت از همدیگر متمایز می گردند. سلسله جبال هندوکش، بخش های شمالی کشور ما را از مناطق جنوبی آن جدا می نماید. اما بخاطر باید داشت که تلقیناتی در مورد ملیت ممتاز در کشور ما اصلن فاقد پایه و اساس بوده و بی بنیاد می باشد.

تذکر این واقعیت، لازمی به نظرمی رسد که سرزمین کشور ما در زمانه های قدیم به نقطه تقاطع و وصل مسیرهای تجارته و داد و ستد فرهنگی تمدن های هند، پارس و چین مبدل گردید. بگونه نمونه، گذرگاه خیبر بمتابه مسیر عمده تجاری میان افغانستان و پاکستان از اهمیت بسزایی برخوردار گردید. همچنان، اهمیت راه ابریشم که از اراضی متعلق به کشور ما عبور می نمود، نیز قابل تذکر می باشد. در شرایط و اوضاع کنونی نیز افغانستان فاقد اهمیت جئو استراتیژیک و جئوپولیتیک محسوب نمی گردد، بویژه با موجودیت ذخایر سرشار مواد معدنی در کشور ما که مورد ضرورت بسیاری از کشورها و درگام نخست مورد نیاز دول کشورهای همجوار و منطقه می باشد، اهمیت متذکره متبازتر می

گردد. بسیاری ها تأکید بعمل می آورند که خارجی ها در افغانستان، بیش از تمرکز به امور و مسایل جنگی و حربی، باید در امر استفاده بهینه از ذخایر سرشار طبیعی کشور ما بمنظور رشد و انکشاف اجتماعی - اقتصادی جامعه ما باید عطف توجه نمایند. دیپلوماسی و تجارت به گونه مشترکی در زمینه همکاری های متقابل اقتصادی و فرهنگی در کشور ما باید مشارکت نمایند. بهمین دلیل، حل و فصل صلح آمیز قضایای کشور ما، بگونه وسیعی درسهمگیری و مشارکت فعال اقتصادی کشور های همجوار آسیایی نهفته می باشد.

چندی قبل با کشف و استخراج ذخایر معدنی جدیدی در اراضی کشور ما، دولت چین علاقمندی کشورش را بمنظور سرمایه گذاری در زمینه یادشده ابراز نموده و دولت های هردو کشور در مورد متذکره به توافقاتی نایل گردیدند. در او ضاع و احوال کنونی، اساس و دورنمای مناسبات اقتصادی افغانستان و چین را معاونت های مالی به اقتصاد کشور ما تشکیل می دهد. از اهمیت موارد علمی - تکنیکی و آموزشی نیز در مورد نباید چشم پوشی بعمل آید. همکاری در زمینه سرمایه گذاری به ارتباط توسعه راه ابریشم، برای هردو کشور از اهمیت قابل ملاحظه ای برخوردار می باشد. در زمینه یادشده از سرمایه گذاری دولت چین در معدن مس عینک می توان یادآوری بعمل آورد که از بزرگترین سرمایه گذاری های خارجی در کشور ما محسوب می گردد، ساخت و ایجاد راه آهن تاجیکستان - پاکستان نیز از بخش های مهم دیگر سرمایه گذاری های چین در کشور ما می باشد. مطابق معلومات ارائه شده، توسعه معدن مس عینک نیز جزو فعالیت های اقتصادی کشور چین در افغانستان محسوب می گردد. همچنان کشور چین در تأسیس نیروگاههایی به ارزش ۵۰۰ میلیون دلار و ساخت راه آهن سرمایه گذاری نموده است. شرکت ملی نفت چین با دولت افغانستان قراردادی را مبنی بر توسعه میدان های نفتی و گازی کشور ما عقد نمود. اگر منافع اقتصادی و دفاعی چین در کشور ما و بدلیل تائید و یا عدم تائید ایالات متحده از نقطه نظر نظامی باشد، چینایی ها بگونه گسترده ای در امر یادشده تأثیرگذار خواهند بود. چین در عرصه یادشده به تعقیب قدرت نرم (دیپلوماسی) مبادرت ورزید. نباید فراموش خاطر ما گردد که اعمار و ساخت راه آهن افغانستان - ترکمنستان که قرارداد آن طی سال ۱۳۹۲ به امضا رسید در امر تأمین ثبات سیاسی و اقتصادی دوامدار در کشور ما از اهمیت بس مهمی برخوردار می باشد. راه آهن یادشده، در آینده، دورنماهای واقعی در زمینه ایجاد زیرساخت های حمل و نقل و انتقالات منطقوی و بین المللی را می گشاید.

چین افغانستان را بمثابه منطقه حیاتی بمنظور تأمین امنیت بخش های غربی آن کشور محسوب می نماید. چین بسیا ر علاقمند است تا در اراضی متعلق به افغانستان از آموزش و تعلیم و تربیه تروریست ها و جنگجویان غرض ایجاد ناآرامی در منطقه خود مختار سیکیانگ آن کشور جلوگیری بعمل آید. افغانستان همچنان بمثابه معبر عمده ای تلقی می گردد که از طریق آن چین به دفاع از منافعش در پاکستان (متحد سنتی چین در امر رقابت با هند) قادر گردیده و به منابع مهم و سرشار معدنی منطقه نیز دسترسی می یابد. همچنان چین بگونه منحصر بفردی علاقمند سهمگیری در امر مبارزه علیه باندهای قاچاق مواد مخدر نیز می باشد. از آنجایی که ولایت بدخشان کشور ما با ایالت سیکیانگ چین هم مرز می باشد، بمثابه معبر عمده قاچاق مواد مخدر به آن کشور پنداشته می شود.

همراه با آن، مبارزه علیه تشدد گرایی مذهبی و افراط الهام گرفته از روش های "طالبانی" و سایر گروه های بنیادگرا در منطقه سیکیانگ، از وظایف مهم آن کشور پنداشته می شود. مطابق اظهارات و ابراز نظر های کارشناسان چینایی، مبارزه و ضد و نقیض گویی های هند و پاکستان در مورد کشمیر، در امر تأمین ثبات و استقرار سیاسی و اجتماعی در افغانستان از اهمیت فوق العاده مهم و مؤثریت قابل ذکری برخوردار بوده که می توان آن را بمثابه کلید حل و فصل قضایا و تأمین صلح در کشور محسوب نمود. بنابراین، برنامه های سیاسی جمهوری هند، متوجه ایجاد ثبات و تحکیم مواضع حاکمیت مرکزی در کشور ما می باشد که می توان آنرا سبب ساز تقلیل تهدیدات تروریستی در منطقه پنداشت. مخالفان مسلح کشور ما در صدد تضعیف مواضع سیاسی هند در افغانستان می باشند. نمایندگی های دیپلوماتیک آن کشور در کابل و بسیاری از شهر های کشور ما، توسط مخالفان مسلح مورد انواع تهدیدها قرار داده شد، اما جانب هند، همچنان

به تقویه مناسبات اقتصادی و سیاسی با کشورما علاقمند بوده و مناسبات یادشده را بمتابه تعهدی در روند تأمین ثبات سیاسی افغانستان می پندارد.

با کمال تأسف، جمهوری اسلامی پاکستان که بمتابه متحد نزدیک جمهوری مردم چین محسوب می گردد، علیه گروه‌های ترور یستی ساکن در آن کشور به اقدام آنچنانی متوسل نگردیده و به حل و فصل سیاسی و صلح آمیز کشورما اصلن متمایل نیز نمی باشد. نباید فراموش خاطرما گردد که پاکستان نظریه موجودیت عوامل و فاکتورهای گوناگون و متنوع، در وضعیت و شرایط کنونی بمتابه کلید حل و فصل قضایای نظامی - سیاسی کشورما پنداشته می شود. از موجودیت تعداد بیشماری از پناهجویان کشورما و همچنان مراکز متعدد تشدد گرأها و بنیادگرأها نیز در مناطق مرزی پاکستان همین اکنون اطلاعات دقیقی در دست می باشد. این اردوی پاکستان است که بر مراکز نامبرده تسلط داشته و قاره بره بر چیدن آنها نیزمی باشد. اما شاهد اقدامات عملی آن کشور در زمینه نمی باشیم. علاوه بر آن، پاکستان بی صبرانه و بگونه تب آلودی در صدد آن می باشد تا در هرگونه مذاکره و گفت و شنودی که به ارتباط تعیین آینده کشورما صورت می گیرد، بمتابه شرکت کننده فعال پذیرفته شده و در تعیین مشخصات و نتایج توافق نیز تأثیرگذار باشد. پاکستان در برهم زدن مذاکرات و هر نوع گفت و شنودهایی که بمنظور اعاده امنیت در کشورما صوت گیرد و همچنان از خدشه وارد نمودن به پروسه توافق صلح میان حاکمیت سیاسی کشور و مخالفان مسلح، از امکانات وسیعی برخوردار می باشد. در اینمورد میتوان از شکست تلاش های دولت افغانستان بمنظور آغاز و تداوم مذاکرات مستقیم با "طالب"ها یادآور شد که چنین وضعیتی بگونه معمول، نتیجه موضعگیری های پاکستان در زمینه پنداشته می شود. همراه با آن، پاکستان بصورت دوامداری از حل و فصل سیاسی بحران کشورما پشتیبانی بعمل آورده و ادعا می نماید که بمنظور دستیابی به مأمول یادشده، وسیع ترین مناطق و محلات و همچنان زمینه های تشنج را از میان برداشته است، چه، بگفته جنرال ها و کرنیل های پاکستانی، تداوم تشنج و ناآرامی سبب ایجاد وضعیت عدم ثبات در کشورشان نیز خواهد شد.

نبايد فراموش نمود که پاکستان از یکجهت خواستار وحدت و یکپارچگی دولت افغانستان می باشد، چه در غیر آن، بگونه مستقیم بر ساختار دولت در داخل پاکستان نیز اثرات منفی بجا گذاشته و از جانب دیگر سبب ساز زنده شدن و تشدید "معضلات پښتون ها" خواهد گردید. در عین زمان، پاکستان خواهان و علاقمند دولت و حاکمیت سیاسی ضعیف و ناتوانی در کشورما می باشد تا اصل "پشتونستان بزرگ" از قوه بفعل مبدل نگردیده و افغانستان نیز توان و نیروی پشتیبانی از داعیه پښتون ها را نداشته باشد. بخاطر باید داشت که تنها پاکستان نگران بهره برداری از مسایل قومی و نژادی در کشورما نبوده، بلکه جمهوری اسلامی ایران نیز بگونه دوامدار به تحرکاتی در زمینه یادشده مبادرت می ورزد. چنانچه مطابق دیدگاه احمدی نژاد رئیس جمهور پیشین ایران، وسعت تأثیرگذاری و اثربخشی عملکردهای ایران سبب می گردد تا بمنظور احیاء و تولد مجدد ناسیونالیسم ایرانی در منطقه که در برگیرنده افغانستان و تاجیکستان نیز می گردد، اقدامات مؤثری باید انجام پذیرد (اندیشه حاکمیت واحد فارسی زبان ها). بمنظور تدارک و انجام اقدامات یادشده، بگمان اغلب که منابع وسیع و قابل توجه مادی و معنوی اختصاص داده شد تا در زمینه های انکشاف تجارت و همچنان در بخش های تبلیغات فرهنگی - مذهبی و علیه وهابیزم مورد حمایه عربستان سعودی و پاکستان استفاده بهینه بعمل آید. با پیدایش و ظهور "طالب"ها و آغاز عملیات بین المللی به رهبری ایالات متحده و سهمگیری ناتو، بگونه تدریجی از تأثیرگذاری ایران کاسته شد. اماتهران در زمینه تأمین منافع سیاسی اش گامی هم به عقب نگذاشته و به تلاش هایش در امر ایجاد و تداوم مناسبات با جوامع قومی کشورما بیش از پیش ادامه داد.

در این عرصه، به روابط و مناسبات بین المللی منطقه یی افغانستان با دول کشورهای آسیای مرکزی نیز باید عطف توجه بعمل آید. قبل از همه باید متذکر گردید که تحکیم بیش از پیش مناسبات میان کشورهای نامبرده با افغانستان، سبب تسریع رشد و انکشاف پروسه حل و فصل سیاسی قضایای کشورما خواهد شد. بنابراین، تغییر مدل و نمونه مبارزه با چالش های موجوده و کنونی در دستور روز قرار می گیرد. کمک به نیروهای مسلح کشورما و کمک به همه افغان ها و

سایر باشنندگان سرزمین ما در پذیرش مسؤلیت رهبری جامعه و تأمین ثبات و تغییر جامعه و کشور از حالت تقابل و رویا رویی های مسلحانه به مسیرهای سازنده و خلاقانه می تواند مورد پذیرش همه طرف های درگیر قرار گیرد.

در مورد کشورهای موجود در منطقه ما باید افزود، مشکل اصلی که بخصوص کشورهای آسیای مرکزی با آن مواجه می باشند، مسأله نفوذ جنگجویان و ورود قاچاقچیان مواد مخدر می باشد که از طریق مرزهای موجود به کشورهای یادشده سرآزمی گردند. بسیاری از جوانان قرغیز و تاجیک بمنظور تربیه نظامی و بکارگیری سلاح و تداوم جنگ گماشته می شوند. نیروهای مسلح عده ای از کشورهای آسیای مرکزی از جمله قرغیزستان، توان مقابله با آنها را ندارند. بنابراین، دول آسیای مرکزی علاقمند تأمین ثبات در کشور ما بوده که چنین وضعیتی می تواند منجر به بهبود وضع اقتصادی آن ها شده و همچنان با استفاده و بکارگیری از موقعیت ژئوایکونومیک کشور ما، دول کشورهای آسیای مرکزی قادر به تأمین و تداوم مؤثر همکاری های انتقالی و ترانسپورتی با شرکای مهمی چون هند، پاکستان و ایران خواهند شد. در این مورد به ابتکارات مطرح شده توسط برخی از رهبران کشورهای آسیای مرکزی باید عطف توجه بعمل آید، از جمله طرح های یادشده، می توان از طرح رئیس جمهور ازبکستان مبنی بر ایجاد گروه های تماس "۳+۶" با ترکیبی از نمایندگان باصلاحیت روسیه ایالات متحده و ناتو مطرح گردید، یادآوری بعمل آورد. اساس هر طرح را باید مفکوره نقش و سهم مهم و عمده افغان ها در حل و فصل معضلات موجود تشکیل دهد. در عین زمان، حمایت و پشتیبانی تمامی طرف های درگیر در قضیه یادشده نباید فراموش خاطر ما گردد.

بدین ترتیب، کاملن واضح و روشن است که وضع در کشور عزیز ما افغانستان نهایت مغلق و پیچیده می باشد. اما چنین وضعیتی سبب نمی گردد تا راه های برون رفت از وضع موجود، مورد مطالعه و بررسی قرار داده نشود. ضرورت این امر احساس می گردد تا معضلات و برخوردهای کنونی در کشور را در زمینه و متن وسیع و گسترده شرق نزدیک، شرق میانه و در نظر داشت منافع سیاسی و اجتماعی - اقتصادی، مورد مطالعه و بررسی قرار داد.

با تعریف و تشخیص راه ها و اشکال حل و فصل صلح آمیز قضایای کشور ما، نباید ساختار چند سطحی معضله افغانستان را از نظر دور داشت، جایی که تعامل دول کشورهای همجوار افغانستان (چین، پاکستان، هند، ایران و جمهوری های آسیای مرکزی) بدون در نظر داشت اختلاف نظر های موجود، باید هدف بزرگتری مبنی بر طرح پلاتفورم مشترک اجتماعی - اقتصادی بمنظور حل و فصل معضلات کشور ما، در قبال خویش مطرح نمایند.

بیست و نهم ماه سپتامبر سال ۲۰۱۸